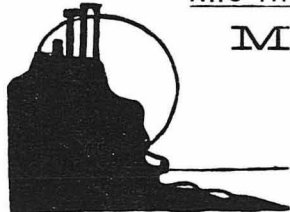

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΕΦΟΔΟΣ

Ο Έλληνικός στρατός πολιορκεί το Ναύπλιο. Η Μπουμπουλίνα το αποκλείει με τα καραβία της. Μιά συγκινητική τελετή. Η διαταγές του Δημ. Ύψηλάντη. Ο Νεόφυτος Βάμβας μιλεί με τα πιστόριά του στο χέρι. Ο Κολοκοτρώνης, ο Νικηταράς και οι Γερμανοί φιλέλληνες. Ο επίδικος θάνατος του Λίντσιγκ. Δραματικώτατα επεισόδια. Ένας Άγγλος πυροβολητής στείβ προμαχώνες των Τούρκων. Τα επίχειρα της κακίας του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Στην ιστορία της Έλληνικής Επανάστασης, σχετικώς με το Ναύπλιο, ιδιαίτερα μια δραματική σελίδα άγνωστη στους πολλούς. Αναφέρεται σε μια ομάδα προστάθια Έλλήνων και φιλελλήνων να κερτίσουν την πόλη αυτή, όπου ίσχυε συγκεντρωμένος Τουρκικός στρατός, πολλοί έπισκοποι Οθωμανοί και όξόληροι θρησκονοί.

Η επίχειρησ όργωνόθηκε από το Δημώτατο Ύψηλάντη. Στρατός από 4.000 άντρες συγκεντρώθηκε έξω από την πολιορκουμένη πόλη. Από τη θάλασσα απέκλεισε το Ναύπλιο η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και ό αδελφός της με 12 μεγάλα καράβια και 40 κανονιοφόρα τρεχαντήρια. Ο στρατός της Ξηράς είχε έτοιμάσει οκάλες για να πηδήσουν τα τεύχη, έκρηκτικές ύλες για να βάλει φωτιά, κλπ. Ο Ύψηλάντης έξέδωσε τότε την ακόλουθη διαταγή:

- Προς τους Στρατιώτες :
- Διά να μείνουν όλοι ευχαριστημένοι και το Ταμείον του Έθνους να όφελήθη.
- Και τέλος πάντων διά ν' άξιωθή καθείς την ανάλογον άξίαν της έκδουλεύσεως και της άνδρείας του.
- Διορίζομεν :

- Α'. Οι στρατιώται εκμείνοι της Ξηράς και της θάλασσης, όσοι είληψησοι (κάμωσιον ασάλοτο) εις το Καστέριον του Ναυπλίου και το κερτίουσοι, έχουσι να λαμβάνουσι λάφυρα, όσα κινητά πράγματα είνε ιδιαίτερα των Τούρκων, ήγουν χρηήματα, όπλα έδικά των, φορέματα, οικιακά σκεύη και τα τοιαύτα. Έκ τούτων το έν τρίτον μέρος θέλει είνε του Έθνους διά να τα μεταχειρισθή εις κοινάς άλλας χρείας.
- Β'. Όσα είνε του φρουρίου, καθό πολυεμικών εφοδίων και οι αξιωματικοί Τούχοι μένουσι εις την έχουσιαν της Πατρίδος.
- Γ'. Οι Άρχηγοί και Καπεταίοί θέλουσι όδηγεί τους στρατιώτας εις την εφοδον. Αύτοι να παραστήσωσι έγγραφως και άποσωπολήπτως την άξίότητά και τ' άνδραγαθήματα των στρατιωτών, διά να λάσωσι οι άνδραγαθήσαντες το ανάλογον άξίωμα.
- Έν Άγειν τή 29η Νοεμβρίου 1821

Ός μια ώρα δρόμο έξω από το Ναύπλιο βρίσκεται το χωριό Μφοζές. Έκει ήταν στημένο το Έλληνικό στρατόπεδο, οι όνομαστώτεροι άρχηγοί του Μωρηά με τα παλληκάρια τους : Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Πετρόμπεης, ο Κυριακούλης Μαυρομαζάλης, ο Γιατάκος κλπ. Τέσσερες χιλιάδες στρατιώτες Έλληνες και φιλέλληνες παρατάχθησαν με τις σημαίες τους, και ό Δημ. Ύψηλάντης τους έπροσφώνησε με ένθουσιώδη λόγο. Διά πατάδες—μεταξύ των όποιων και ό ήρωικός Ναυπλιεύς Πατά Βελήνης—έψαλαν κατακρινική δήση στον Ύψιστο, κύριε ευδοκώσεως του Άγώνος. Αμέσως έπειτα ό ένθουσιώδης Γεωργήμης Ίωάσαφ ο Βυζάντιος, μίλησε θερμά, λέγοντας «όποιος λαζώθη ή σκοταβή, ή Πατρίς θά τον άνταμείψη έπισώς».

Τέλος, βγήκε μπροστά ό Διάδοχος του Γένους Νεόφυτος Βάμβας. Κατόπιε στα χείρα ένα κομμάτι από βράχο. Ήταν συμβόλιό, γιατί την περασμένη μέρα, που καθότανε ό Βάμβας σ' ένα βράχο, μια μπόλια έπεσε από την Καρα Ντάτσα του Παλαμυδιού, χτύπησε στο βράχο, και οκόποιος γύρω πολλά κομμάτια, χωρίς ό Βάμβας να πάθη τίποτα. Έπροσφώνησε λοιπόν το Στρατό, λέγοντας ότι «ό Θεός στέλνει όλοφάνερα σημεία ότι είνε μαζί με τους μαχητές του Σταυρού!...»

Μετά τη θρησκονική αυτή τελετή, συγκροτήθηκε πολεμικό συμβούλιο από τους στρατιωτικούς άρχηγούς της πολιορκίας, από τους φιλέλληνες—που οι περισσότεροι ήταν άξιωματικοί άπομάχοι της στρατιάς του Μεγάλου Ναπολέοντος—από τους κυβερνήτες των πλοίων και από τα παρόντα μέλη της Γερουσίας. Την προεδρεία είχε ό Ύψηλάντης. Το Συμβούλιο, έπειτα από άρκετή συζήτηση, έκανόνισε το σχέδιο της εφοδου, που έτελείωσε έτσι :

«Ο Κολοκοτρώνης πρόβος ν' άρχισή τον πυροβολισμόν του Παλαμυδιου και προσπονημένην εφοδον, διά να τραβηχθή ούτως ή προ-

σοχή των Τούρκων εις το Παλαμυδι. Τα πλοία να κανονιοβολώσι το Καστέλι και τα Πέντε Άδέρφια. Αι σκαματιάβια και τα τρεχαντήρια να εισχωρήσωσι υπό το Βαρούσι (Μπουρτζή), και ν' άρχισουσι την εφοδον οι Κρανιδιώτες, Κυριακούλης, Γενναίος και οι λοιποί Ύδροποσειώτες. Τέλος ό Βαλέστας, Νικητάς και λοιποί ν' αναβώσι το προς την Άρβαντιανόν τεύχος της πόλεως και εύθδς ν' άνοήξωσι την Πόρταν της Ξηράς.»

Η δραματική αυτή εφοδος άρχισε τη νύχτα της 3ης προς την 4ην Δεκεμβρίου 1821. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης με τα παλληκάρια του έφθαναν άπαρατήρητοι σε λίγων βημάτων απόστασι κάτω από τ' ανατολικά τεύχη του Παλαμυδιού, όπου ήταν μια μεγάλη λεύκα, και κρυφτήκαν άναμεσα στους Τουρκομάς τάφους, περιμένοντες το συμφωνημένο σύνθημα για να έπιθεθούν. Το σύνθημα ήταν τρεις φωτιές στην κορυφή του λόφου Άγιος Ήλιος, που βρίσκεται λίγο έξω από την πόλη.

Την ίδια ώρα, ό Νικηταράς, με την άφοβη καρδιά, έπλησίασε την ιστορική Πύλη της Ξηράς, και τα παλληκάρια του έβλεπαν τις Ϋλιανές σκάλες στα τεύχη.

Οι φιλέλληνες Γερμανοί υπό τον Βιτενβέργιο λοχαγό Λίντσιγκ έπλησίασαν τον προμαχώνα Κιοτά Ντάτσα (άπέναντι της σκάλας του Παλαμυδιού) και άκούμησαν τις διέξ τους στα τεύχη. Οι Τούχοι φρουροί κομόνταν άνώπιστοι... Έλληνες και φιλέλληνες έπεριμέναν τις συνθηματικές φωτιές του Άη Λιά για να σκαρφαλώσωσι με το σπαθί στο χέρι, στις ντάπιες και να πηδήσουν μέσα στον κομομένο Άνατλι... Δυστυχώς, την ώρισμένη για ν' άρχισή η εφοδος στιγμή, έπιασε δυνατός άνεμος, που συντεράραξε όλο τον Άρσολικό Κόλλο και δεν άπνε τα Έλληνικά πλοία να πλησιάσωσι, όποτε έπεριμέναν με άγωνία οι από την Ξηρά.

Η κατάσταση αυτή της άπορξίας εκόρησε σχεδόν ως στην άληθ. Οι Έλληνες, έπειδή ενιδόνεταν να φανερωθώσι, άναγκάστηκαν ν' άρχισουν την ένσολη επίθεσι άτ' όλα τα σημεία, χωρίς να περιμένουν την από θάλασσης επίθεσι. Οι Τούχοι πετάχτηκαν τότε έντρομοι από τον έντρο τους, και ταραμύνει έτρεχαν από τον ένα προμαχώνα στον άλλον, φωνάζοντες άγρια και πυροβολώντας στον άέρα... Σε λίγο όμως, όσο προχωρούσε ή μέρα, οι Τούχοι κατόπιεσαν νάρθουν στον έαυτό τους και άρχισαν να διεσθίνουν ταχτικά πυρά άτ' όλα τα κανονιστάσια της πόλεως, της Άκροναυτιλίας, του Επιστασιού Φουριου και του Παλαμυδιού, έναντιόν των Έλλήνων που προσπαθούσαν ν' άνεθούν τα τεύχη. Από την κορυφή της Πύλης της Ξηράς τους πυροβολούσαν και τους έροχταν λιθάβια, ενώ οι άλλοι Τούχοι, που ήταν στο Παλαμυδι, ένυλούσαν κατ' έπάνω τους όλόκληρους βράχους που έπεσαν με δαιμονιώδη πάταγο. Οι θρόνοι των κανονιών και των τουφεκιών, ή χρανίες, οι λιθοβολισμοί, ή βροσιές Έλλήνων και Τούρκων έφταναν στο κατακόρυφο, και σιγά-σιγά, έπειτα από τεσσάρων ώρών άγώνα, οι Έλληνες, μη βλέποντες να τους βοηθών τα πλοία, άναγκάστηκαν ν' αποχωρήσωσι...

Τη στιγμή εκείνη άρχισε να φυσά ελαφρός βοθητικός άνεμος. Τα πλοία έφάνηκαν και άρχισαν να πυροβολών την πόλη. Τη θάλασσα αυτή εφοδος διηθινε άποπροσώπως ή Μπουμπουλίνα. Όρθη, με τη νωπίωτική φροσύνη της, στο κατάστρωμα της κορβέτας της «Άγαμέμνων» και κρατώντας ένα τρομπόνη γεμάτο, παρομοούσε τους ναύτες της στην έπιθεσι. Έβαλλη από την όρηγ της για τον ένάντιο άνεμο, έφώναξε :

— Έμπρός, μορε παιδιά ! Άντρες είσαστε ή γυναίκες !... Βαράτε, μορε !...

Η Έλληνική αυτή προσάθεια απέτυχε. Πενήντα Έλληνες και 17 φιλέλληνες έπεσαν νεκροί. Το Γερμανού Λίντσιγκ έκπλησαν και τα δύο πόδια από σφαίρα κανονιοί. Το ίδιο και το σημαιοφόρο των φιλελλήνων Λορδόν. Ο σημαιοφόρος των τακτικών Χαρολάμπους Ίγγλέςης ελαφρώτικη θανατερά, ελαφρότερα όμως ό Γουόνδερνάτι. Ο Δημητρίος Ύψηλάντης με το σπαθί στο χέρι, στεκόταν άτόρητος ένθουσιάζοντας τους δικούς του. Πλάγι του, με άνοιχτή τη σημαία, βρισκότανε ό σημαιοφόρος του Πουλή. Μιά σφαίρα κανονιοί χτυπά το δυστυχισμένο σημαιοφόρο στη μέση και τον κόβει

Δημητρίος Ύψηλάντης

στά δύο! Λαβόθηκε επίσης και ο Νικηταράς.

Όταν οι Έλληνες απομακρύνθηκαν λίγο, οι Τούρκοι άνοιξαν τις πόρτες των φρουριών και ξέσπασαν βιάζοντας για να γυνώσκουν τον νεκρό... Ο Νικηταράς μόλις κατάφερε να ξεφύγει την αιχμαλωσία την ώρα αυτή. Με δυσκολία διέ οι φιλέλληνες κατορθώσαν να πάρουν μαζί τους το λείψανο του νεκρού άρχηγού τους Αϊνιγκ, για να το θάψουν.

Οι Τούρκοι έπαισαν τρεις βαρεία πληγωμένους Έλληνες—μεταξύ των οποίων και τον αξιοματικό Κεληπερ, από το Γεράκι—και τους έσυραν με άπανθρωπία μέσα στην πόλη. Του Κεληπερ ήταν σπασμένο το δεξί πόδι, και μούγγριζε από τους πόνους...

Οι Τούρκοι παρέδωσαν τους δυστυχισμένους αυτούς στους Έβραίους του Ναυπλίου, οι οποίοι, αφού τους έβασάνισαν κατά πολλούς τρόπους, στο τέλος τους έκομιτάρισαν και έφριξαν τις σάρκες τους έξω από τα τείχη. Ένας Έβραίος, γέρος, έβαλε το παιδί του κι έκοψε με τα δόντια του το αυτί του Κεληπερ και το έμάσησε!... Τα κεφάλια των θανατωθέντων, οι Τούρκοι τα έβαλαν επάνω σε κοντάρια και τα έγύριζαν θοισιμεντικά στους μαχαλάδες και στους προμαχώνες.

Ένας από τους φιλέλληνες, ο Γάλλος συνταγματάρχης Βουτιέ, γράφει τ' ακόλουθα σχετικά με την άποψη του Έλληνική προσπάθεια, που κατέληψε τότε το Έθνος:

«...Ο Στόλος κατέλευσε, ή σκάλες μετεκομίσθησαν και, αφού έγινε δέσμος, ή έφοδος εναντίον του Ναυπλίου ώρισθη για την 4η Δεκεμβρίου.

«Η νύχτα έπέρασε με εθδήμια, με τραγούδια. Ένας άνηπιός της Μπουμπουλίνας παρουσιάστηκε στον Υψηλάντη, συνοδευόμενος από πολλούς μουσικούς που έπαιαν έν χώρα όργανα. Η μουσική εκείνη συμφωνία είχε και το παράδοξο, άρεσε όμως πολύ στους στρατιώτες. Ερώτησε το νέο αυτό για την αίτια της μουσικής συναυλίας, και με πολλή ζαρηρότητα μου άπηνησε:

— Ζούμε σήμερα, ξέρονε όμως τί θα γίνει αύριο; Άς γλεντήσουμε λοιπόν ως στην τελευταία στιγμή που μας μένει!...

«Σκεμήσαμε από το στρατόπεδο δυό ώρες πρό της ανατολής του Ήλιου κι έπίσασε ο υπαρχηγός τις κατάλληλες θέσεις έχοντας κερφωμένα τα μάτια στον Προφήτη Ήλια.

«Τά φωτεινά σημεία φάνηκαν τέλος κι' ο Κολοκοτρώνης άρχισε την έπιθεσι, ή όποια άμείσως έγενικεύθη. Δυστυχώς όμως ο αντίθετος άνεμος έκοψε να καθυστερήσουν τα πλοία κι' έτσι ή προσπάθειά μας πήγε χαμένη».

«Επειτα από την άτυχη αυτή έπιχειρήσι, ο Δημιήτριος Υψηλάντης, αφού έτοποθέτησε σε διάφορες έπιτακές θέσεις πρό του Ναυπλίου τις φρουρές που ζαριόσαν για τη διατήρησι της πολιορκίας, έπέστρεψε με το κείριο σωμα στο Άργοσι. Έκει έθαψε, με μεγάλη στρατιωτική και έκκλησιαστική ποιητή το Γερμανό φιλέλληνα Αϊνιγκ—ετ δ ν ά ν δ ρ ε ι ο ν Α ί ν σ ι γ κ—όπως έλεγε—και αφού ανασηχρήτισε το στρατό του, άποφάσισε, με τον Κολοκοτρώνη και τους άλλους άρχηγούς, να βαδίση εναντίον του Κάστρου της Ακροκορύνθου.

Σχετικώς με τα γεγονότα που διηγηθήκαμε, ο Ναυπλιεύς Ιστορικός Μιχ. Λαμπρινίδης άναφέρει το ακόλουθο επεισόδιο:

«Κατά την διάρκεια των πυροβολισμών παρετηρήθη ότι ένας από τους προμαχώνες του Ναυπλίου έβαλλεν εδστόχος κατά των Έλλήνων. Ο Θεός Κολοκοτρώνης, ο όποιος άντελήφθη τούτο έγκαιρώς, έδιάλεξε δέκα καλούς σκοπευτάς, εις τους όποιους παρήγγειλε να σκοπεύσουν εις ώριμένον σημειον προς την κανονθουριδα, να πυροβολήσουν δε μόλις δοθη εις αυτούς το σήνημα. Επειτα από όλλιας στιγμάς, εθδός ως ο Θεός Κολοκοτρώνης διέκρινεν ότι ο διεθυνών τα πυροβόλα του προμαχώνος τούτου διηχέτο πρό του άνοιγματος της κανονθουριδός, διάταξε πηρ... Ο άρχιπυροβολητής, ο όποιος ήτο Άγγλος έν του πληρωμάτος του άρτι καταπέσαντος επί των λυμένα του Ναυπλίου αιτηρόφουσι «Ιάσσηπος», βληθείς υπό πλείονη της μιάς σφαιρών, έπιασε νεκρός και το πέρ του προμαχώνος τούτου έσίγησε από της στιγμής εκείνης».

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ

Η λύθη εινε ένα άνηος που μεγαλώνει πρό πάντων άπάνω στους τάφους.

Γ. Σ ά ν δ α — Όποιος θεωρεί τη θεσι του ζωτικότερο τον, δεν μπορεί παρά νάναι ζωτικότερος από τη θεσι του.

Σ α β ι λ ι — Παραλονοιάμαστε κάθε τόσο πως ή μέρες μας εινε λίγες κι' όμως ζουμε σάν να μην εχουν τέλος.

Σ ε ν ε ζ α ς — Η οικονομία εινε το μεγαλύτερο εισόδημα.

Κ ι κ ε ρ ω ν — Η ποιότης μιάς πράξης έξαρτάται από τον σκοπόν με τον όποιον γίνεται.

Κ ο ρ α η ς

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΟ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΩΝ

Οι γελωτοποιοί κατά την αρχαιότητα. Πόθεν ή λέξις «απαράσιτος». Στά συμπεσι των πλεισιων. Τα άγάλματα των γελωτοποιών στην άρχαια Ρώμη. Οι γελωτοποιοί στη Δύσι. Υπό την δυσμενεια της Έκκλησιών. Οι Πάπαι και οι γελωτοποιοί των. Σχολές γελωτοποιών. Η φορεσι τους. Ποιός τους καθήρησε, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Οι γελωτοποιοί—για τους πιο όνομαστους των όποιων έχουμε γράψει ώριμες ιστορικές σελίδες—ήσαν άλλοτε άπαραίτητοι στις βασιλικές αυλές όπου διασκέδαζαν τους μονάρχας με την κακοσχημία τους και με τα άστεία τους.

Οι παλαιοι σουλιάνοι της Ανατολής ειλαν άλλοτε καθέναν το γελωτοποιό του, ο όποιος διέμενε στα άνάκτορα του κυρίου του και συντηρείτο άπ' αυτόν.

Άλλά οι γελωτοποιοί ύπηρχαν και σε πολύ παλαιότερα χρόνια. Υπήρχαν ακόμη και στην άκνη των αρχαίων Αθηνών, όποτε άπεκαλούντο απαράσιτοι και ειλαν το προνόμιο να παρουσιάζονται αυτόκλητοι στα συμπεσι των πλεισιων, τους όποιους διασκέδαζαν με τις έξυπνάδες τους, γεμίζοντας συγχρόνως και την παραδαρμένη τους.

Άλλά και ή Ρώμη είχε τους γελωτοποιούς της. Στην άγορά μάλοτα ήσαν στημένα ξύλινα άγάλματα, τα όποια απεικόνιζαν διαφόρους γελωτοποιούς της εποχής.

Ο θεοσιός των γελωτοποιών εισήχητη πολύ άργότερα και στα ύπολοιπα μέρη της Δύσεως. Ο πρώτος μονάρχης που διατηρούσε γελωτοποιό ήταν ο Κάρολος Ε'. Ο Κάρολος έγραψε κάποτε σ' έναν φίλο του παρακαλώντάς τον να του προμηθεύση γελωτοποιούς, γιατί ο ένας που είχε δεν του άρκουσε!

Οι γελωτοποιοί με τα άνάρμοστα καιωμάτα τους δεν άφρησαν να ύποπέσουν στη δυσμενεια της εκκλησιάζ. Κατά το έτος μάλοτα 1160, ο έπίσκοπος Σαλιμοπούρι τους απέλεισε από την εκκλησιαστική κοινωνία.

Οι πάπαι όμως της Ρώμης δεν ειλαν την ίδια γνώμη για τα πλάσματα αυτά τα άδικημένα από τη φύσι και τα περιφρονημένα από τον κόσμο.

Ο πάπας Λέον ο 10ος π.χ. είχε στο Βατικανό δυό γελωτοποιούς, οι όποιοι τον διασκέδαζαν παρά πολύ στις ώρες της δυσμίας του και τον έκαναν να ξεγάνη για λίγο τις σκοτοφές της δουλειάς.

Κατά την εποχή εκείνη ύπηρχαν πάμπολλοι γελωτοποιοί στο Μεξικό. Από εκεί λοιπόν μετελήθησαν μερικοί για να διασκέδασουν τον μεγαλοκόλο πάπα Κλήμηνα Ζ'.

Σιγά-σιγά ή συνήθεια του γελωτοποιού έγινε έπαγγελμα και άρχισε να προσελκή και γυναίκες. Οι γελωτοποιοί ήσαν άναγκαζόμενοι να σπουδάζουν τώρα την τέχνη τους και να προσπαθών να φαίνονται όσον το δυνατόν πιο έξυπνοι στους κυριους τους, οι όποιοι τους άγόραζαν πανάκριβα και τους διατηρούσαν στα παλάτια τους. Στις συναστροφές, στις διασκεδάσεις και στους χορούς, οι γελωτοποιοί προλαύσαν την εθδήμια και σκοπούσαν γίγω τα γέλια με τα πηδημάτα τους, τις τοιψιες τους και τις εθφρολογιες τους.

Πολλοι γελωτοποιοί έγιναν οι έπιστήθιοι φίλοι των ήγεμόνων, οι όποιοι τους ειλαν πάντα στο πλευρό τους και τους αγαπούσαν έξαιρετικία.

Πολλοί μάλοτα άπ' αυτούς εξηρησιμοπούσαν την έπιρροή που ειλαν στις βασιλικές αυλές και συντελούσαν στο να μην λαμβάνουν οι ήγεμόνες άδικες αποφάσεις.

Ο Πέτρος ο Μέγας, μεταξύ των άλλων καινοτομιών του, έκαμε και μια περιεργότατη. Όσοι από τους σοφούς του δεν έτελεσαν τις ύποχρεώσεις των όψ πολιτικά ή όσοι προσεβατοί του χρότους δεν έξεπληθρωναν καλά την άποστολή τους, κατατάσσοντο στο λεγόμενον σωμα των γελωτοποιών, το όποιο σιγά-σιγά έφτασε να συμπεριλαμβάνη της μεγαλύτερες έπιστημονικές και πολιτικές κορυφές της ζωράς!

Εκτός αυτού οι γελωτοποιοί έθεωρούντο επίσης πρόσκαπο του χρότους και πολλοί άπ' αυτούς έτιμόντο με σπουδαίατα ίστορικά παρόσημα, τα όποια δεν έδιδοντο ούτε στους γενναιοτέρους πολεμιστές.

Η στολή των γελωτοποιών άλλαζε κατά διάφορες εποχές, αναλόγως των γούσιων που έμπροσθα έμάστοτε στις αυλές. Πάντως όμως κατοσκευάζοντο και αυτές κατά τρόπο που να προκαλούν τη θυμηδία.

Ο θεοσιός των γελωτοποιών απέκτησε σιγά-σιγά τόση σημασία, ώστε συνεστήθη και το τάγμα των κολομένων γελωτοποιών του πάπα.

Η βασιλεία της Άγγλίας Μαρία Ξεσήχησε άκούοντας της άνεξάντητες εθφρολογιες του άγαπημένου της γελωτοποιού.

Αυτή συνήθεια της διατηρήσεως γελωτοποιών ήταν ο βασικεύς της Άγγλίας Γεώργιος, του όποιου το παρδάειγμα έμμηθησαν και διλοι οι άλλοι μονάρχαι.

